

TANYADA

PUBLICACIÓ NACIONAL D'ENDAVANT, ORGANITZACIÓ SOCIALISTA D'ALLIBERAMENT NACIONAL

SETEMBRE 2013

«ENFRONT ELS OBSTACLES, EL CAMÍ MÉS CURT ENTRE
DOS PUNTS POT SER UNA LÍNIA CORBA»

BERTOLT BRECHT

«GALILEO GALILEI»

SUMARI//

EDITORIAL// DEBAT I DISCURS

DOSSIER CENTRAL// PER LA CONSTRUCCIÓ
NACIONAL DELS PAÏSOS CATALANS

ALGUNS APUNTS AL "PROCÉS
SOBIRANISTA" REALMENT EXISTENT

VOLEM INDEPENDÈNCIA PER CANVIAR-HO TOT

DEBATS// PROBLEMES DE L'ESQUERRA

L'ESQUERRA INDEPENDENTISTA I LES
INSTITUCIONS DE L'ESTAT

APORTACIONS AL DEBAT SOBRE EL
PROCÉS CONSTITUENT

LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS //

Reconeixement compartir amb la mateixa llicència (by-sa) 3.0

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- **Reconeixement:** heu de reconèixer-ne l'autoria de la manera especificada per l'autor o llicenciador.
- **Si transformeu o modifiqueu** aquesta obra per generar-ne una obra derivada, només podreu distribuir l'obra resultant amb la mateixa llicència, una de similar o una de compatible

Coberta: Antoni Miró, "One solution, revolution", 2003, Objecte tècnica-mixta.

Cita: Bertolt Brecht

Poema: Joan Brossa, "Qui diu foc, diu flama", 1978.

Edita: Endavant, Organització Socialista d'Alliberament Nacional

Barcelona, La Barraqueta

c. Tordera 28-30, baixos, 08012 Barcelona

València, Nou Racó de la Corbella

c. Maldonado 46, baixos, 46001, València

Palma, Ateneu Popular de Palma

c. de la Missió, 19. Palma

comunicacio@endavant.org | www.endavant.org

EDITORIAL// DEBAT I DISCURS

// Són temps de canvis. El fracàs de l'autonomisme i del capitalisme com a models de benestar per al conjunt de la població ha referendat tot el discurs polític de l'esquerra independentista dels darrers 15 anys. Ara bé, el fet que durant una dècada només l'esquerra independentista i l'anticapitalisme en general s'hagin oposat a la bombolla immobiliària, al model turístic, a l'AVE, al Pla Bolonya, a les reformes estatutàries o a la «flexibilització» del mercat laboral, no ens converteix automàticament en referents per a la majoria de la població. Ens cal molta i molta feina per a aconseguir no només convèncer el poble, sinó també desallotjar del poder i de l'hegemonia l'actual classe dirigent.

A la darrera assemblea nacional d'Endavant, que vam celebrar el passat mes de març, vam acordar prioritzar el nostre treball com a organització nacional. Aquesta

aposta s'ha materialitzat i es materialitzarà en diversos canvis tant a nivell extern com a nivell intern. Precisament, a finals de setembre celebrarem la segona part d'aquest procés assembleari on debatrem les apostes tàctiques més concretes dels quatre grans eixos de lluita: construcció nacional, socio-laboral, antipatriarcal i lluita institucional. Doncs bé, una de les apostes que ara materialitzem és donar un nou impuls a la Tanyada com a òrgan d'expressió de l'organització. Una Tanyada que volem que arribi al conjunt de l'esquerra independentista i dels moviments populars i que serveixi com a eina de debat polític.

El debat polític i la difusió de discurs i ideologia es fa més necessària que mai. En els darrers anys, l'èxit de l'esquerra independentista ha estat basat sobretot en la intuïció política. Sabíem que ni del vell autonomisme ni

de la vella socialdemocràcia en pot sortir res de nou i transformador. Sabíem que calia assajar vies de participació política allunyades dels vells esquemes. I sabíem que el poder no només no es desallotja fàcilment, sinó que té una gran capacitat d'absorció i cooptació. Amb totes aquestes idees hem pogut fer discórrer el moviment enmig d'una conjuntura de creixent protesta social i nacional als carrers i, lluny de ser absorbits pel transversalisme sobiranista o pel movimentisme anticapitalista, hem sabut aportar com a moviment una estratègia rupturista que ens ha convertit en un agent polític rellevant en l'actual context.

Això ha estat i és un dels grans actius del nostre moviment. Però amb això no n'hi ha prou si el que volem és avançar qualitativament. I una de les mancances principals ha estat la manca d'un discurs global, ben fonamentat, que ens permeti explicar la situació que vivim i traçar camins efectius per a subvertir el poder establert. I alhora, també ens cal que aquest discurs global pugui arribar a amplis sectors de les classes populars i que aquestes se'l facin seu.

Ens enfrontem a dues idees-marc molt poderoses per la seva simplicitat. D'una banda, la idea que amb un seguit de normes reguladores i una reforma fiscal els problemes generats pel capitalisme poden ser superats. De l'altra, la idea que amb el resultat d'una consulta i un disseny

jurídic virtuós, es podrà aconseguir la independència del Principat i que aquesta, per postres, serà un revulsiu que farà que el País Valencià i les Illes es sumin al nou estat. Nosaltres sabem que no tot és tan simple. És cert que cal començar per guanyar-li terreny al capital a partir de normes coercitives i d'una reforma fiscal, com també és cert que una consulta és l'element democràtic simbòlic que referenda tota una acció política. Però això només són parts -i no les més importants- de la lluita pel socialisme i la independència. I el que és pitjor, són parts o bé ineficaces o bé contrarrestables per part de l'estat i el capital. Poder explicar això, i poder aportar una alternativa creïble, és una des les tasques principals que afrontem com a esquerra independentista.

Per a aconseguir-ho és més necessari que mai fer un treball de debat polític. Un debat que no es pot desenvolupar de manera informal i desorganitzada a les xarxes socials, a cop de titular o per sortir del pas. És per això que des d'Endavant ens comprometem a treballar activament per a promoure el debat polític, la construcció d'un discurs rupturista i la seva aplicació per part de tot el moviment.

DOSSIER CENTRAL//
**PER LA CONSTRUCCIÓ NACIONAL DELS
PAÏSOS CATALANS**

ALGUNS APUNTS AL «PROCÉS SOBIRANISTA» REALMENT EXISTENT

// En breu farà un any de les històriques manifestacions de l'Onze de Setembre de 2012, que van donar lloc a un nou escenari polític a la Comunitat Autònoma de Catalunya, un escenari orientat a la confrontació institucional amb l'Estat espanyol. No obstant això, són molts els interrogants que pesen sobre aquesta confrontació, i sobre el seu abast real.

És clar que des de la perspectiva estratègica de l'Esquerra independentista, la situació és d'una gran complexitat. Per una banda, per les múltiples implicacions que té per al projecte cadascuna de les passes que caldrà prendre en els propers mesos i anys; per l'altra, per la incertesa i la manca de informació fiable sobre la base de la qual cal anar prenent aquestes decisions.

De totes maneres, cal tenir en compte que és molt probable que ni els propis agents implicats en aquest

procés tinguin gaire clar el seu full de ruta, i és segur que els principals agents (el govern espanyol i l'autonòmic català, i els respectius partits que els lideren) no es troben gens còmodes amb la situació que han d'afrontar.

Si una de les previsible sortides d'aquest procés tal i com ara està orientat és l'enèsim pacte amb l'Estat per part de l'oligarquia catalana i els seus representants, encara amb més raó l'Esquerra independentista haurà d'haver estat contribuint a la mobilització popular i a l'elaboració de propostes orientades a la ruptura amb l'Estat espanyol, de manera que sigui possible denunciar el pactisme i avançar cap a la plena sobirania dels Països Catalans.

Tres elements de context

Des de la reforma de l'Estatut de 2006, s'han anat sumant factors de deslegitimació i de

desgast de l'actual arquitectura institucional espanyola i autonòmica:

1. La negació de la voluntat popular (fins i tot d'una voluntat popular segrestada i difuminada per l'autonomisme en forma d'Estatut) per part de l'Estat espanyol a la Comunitat Autònoma de Catalunya. Els principals episodis d'aquesta negació eren, en primer lloc, les successives retallades a l'Estatut (des del pacte de la vergonya entre Zapatero i Mas, fins a la sentència del Tribunal Constitucional espanyol), i en segon lloc, els intents de prohibició i de deslegitimació de les consultes populars per la independència.
2. L'impacte de la crisi financera i econòmica mundial, amb greus conseqüències econòmiques i polítiques a l'Estat espanyol per les estretes connexions que el seu model de creixement generà entre els poders

- financers i polítics: l'esclat de la bombolla financera i immobiliària ha destapat aquestes connexions i n'arrossega els poders en la mateixa crisi de legitimitat.
3. L'Estat espanyol i les seves institucions (incloses les comunitats autònomes) es troben avui lligades de mans i peus per mirar de superar la situació de crisi en què es troben; les polítiques de retallades i de pagament del deute impulsades per la Troika i la desacceleració econòmica produïda per aquestes, juntament amb la política d'ofec financer a la qual l'Estat està abocant a la Generalitat de Catalunya, dibuixa una situació de col·lapse d'aquesta institució i d'una greu crisi a aquelles altres que depenen parcialment d'ella, i que formen part de la columna vertebral del territori: ajuntaments, escoles, universitats, hospitals...

La confrontació

Després de les manifestacions de l'Onze de Setembre de l'any passat, CiU agafà el camí de la confrontació institucional amb l'Estat espanyol. L'agafà assumint electoralment el compromís de convocar una consulta que encara no ha concretat però que molt previsiblement concretarà en breu. Els darrers rumors arriben a concretar que la consulta es convocarà per al 25 de maig de 2014, coincidint amb la convocatòria d'eleccions europees, i la pregunta no inclourà el terme independència (o algun derivat).

No és difícil ser escèptic/a respecte les intencions reals del govern autonòmic de CiU; al contrari: és relativament fàcil pensar que, en el cas que es convoqui una consulta, aquesta no interpel·li sobre la voluntat de crear un estat independent de l'Estat espanyol. De fet, és relativament fàcil creure que, si l'Estat es-

panyol prohibeix la consulta, el govern autonòmic acati els mandats de l'Estat (ja siguin formulats des del seu govern o des de la seva judicatura) i la consulta no se celebri finalment. Passi el que passi, és més que probable que el nou escenari que es generi una vegada el Govern autonòmic convoqui la consulta estigui orientat a la negociació d'un nou pacte amb l'Estat i no a la constitució d'un nou estat independent.

És fàcil pensar tot això, però alhora no hi ha elements reals i creïbles que permetin assegurar taxativament una cosa o una altra. Només tenim l'experiència històrica que ens recorda que les classes dominants catalanes i les seves representants (un sector important de les quals estaria representada avui per la coalició que controla el govern autonòmic) han utilitzat sempre les reivindicacions nacionals catalanes (encara que aquí seria més adequat referir-nos-hi com a reivindicacions regionals) per reforçar la seva posició negociadora respecte l'Estat espanyol, i que en el moment de desenllaç de la confrontació inevitable entre l'Estat i les reivindicacions nacionals (o regionals) sempre ha acabat donant suport a l'Estat.

En tot cas, les eleccions del novembre de 2012 i la consecució d'una majoria absoluta que hauria donat una capacitat de gestionar la situació molt més còmodament, fa que CiU es trobi avui amb l'obligació de complir el mandat que l'electorat li va

imposar: convocar i celebrar una consulta sobre el futur (en realitat, la independència) del Principat de Catalunya. Obligació que es fa tant o més urgent a mesura que van sortint enquestes que apunten al *sorpasso* per part d'una ERC que no tan sols no està patint el desgast de donar suport a CiU, sinó que s'està cobrant els dubtes d'aquesta formació en la convocatòria de la consulta.

Donades aquestes circumstàncies, i a falta d'una màquina del temps que permeti a CiU tornar a la situació prèvia a la reforma de l'Estatut, CiU no té més remei que comandar la convocatòria de la consulta, afrontar les seves conseqüències i mirar de capitalitzar-les en favor seu. La funció de l'esquerra independentista és evitar que aquest escenari de confrontació s'orienti a un nou pacte amb l'estat, i denunciar-ho clarament en cas que així sigui.

Alguns interrogants

Quant a la convocatòria de la consulta, els principals interrogants són dos. En primer lloc, si el Govern de la Generalitat mantindrà la convocatòria en el cas que l'Estat la prohibeixi. En el cas que no ho fes, caldria veure si el Govern acataria la prohibició o si emplaçaria la societat civil a organitzar la consulta, amb les dificultats que això comportaria i amb la dificultat de legitimar un procés com aquest davant la comunitat internacional. El segon interrogant vinculat a aquesta

hipotètica convocatòria és el que fa referència a la pregunta de la consulta: serà una pregunta clara, un *sí* o un *no* a favor de la independència? O serà un altre tipus de pregunta que permeti dibuixar possibles escenaris de negociació amb l'Estat espanyol per a definir un nou estatus jurídic, és a dir, per negociar de nou «l'encaix de Catalunya amb Espanya»?

Cal tenir en compte que les mateixes enquestes que de moment anuncien una majoria a favor de la independència en el cas que es convoqui una consulta, i també anuncien un empat tècnic entre aquelles que aposten per la celebració de la consulta, fins i tot en el cas que aquesta sigui prohibida, i aquelles altres que aposten per prioritzar la negociació d'un millor finançament autonòmic.

De nou, no és difícil imaginar que CIU, en aquest context, vulgui jugar en l'estret i difícil marge que ofereix la convocatòria de la consulta i alhora la negociació d'un nou marc jurídic o financer amb Espanya. Una aposta a favor de la qual també hi jugarien, en principi, la Unió Europea i les classes dominants catalanes, però a la qual no sembla que hagi de ser gaire receptiu a curt termini un Estat espanyol que es troba a les portes de la major crisi institucional des de la mort de Franco.

La situació d'inestabilitat que viu ara mateix podria ser interpretada com el moment de debilitat més adequat per aprofundir en un moviment de ruptura institucional des

del Parlament de Catalunya, però aquest debilitat és dubtosa, i és igualment dubtosa la voluntat, la capacitat i la determinació real de la majoria parlamentària i de la majoria social a la Comunitat Autònoma de Catalunya per impulsar un procés de secessió basat en la participació popular.

Més enllà de la consulta

En el context del debat sobre el «procés sobiranista», l'Esquerra independentista es troba amb grans dificultats per fer arribar el seu discurs i les seves anàlisis. Aquest procés està avui segrestat per l'acord de govern entre CiU i ERC, fet que no dóna cap garantia ni de la celebració d'una consulta, ni de si aquesta hauria de preguntar directament sobre la independència de Catalunya. Formular anàlisis i propostes que vagin més enllà del que es planteja en aquest pacte (tal i com es planteja en d'al-

tres articles d'aquesta *Tanyada*) o que simplement siguin crítiques amb l'execució significa exposar-se a l'excomunió per part de la premsa i dels opinadors afectes al sobiranisme hegemònic. En aquest sentit, només cal recordar les crítiques que rebé la CUP-Alternativa d'Esqueres després del Ple en què es van votar les Declaracions de Sobirania.

Però això no ha de portar l'Esquerra independentista a la resignació ni al silenci. Desconfiar dels enemics de classe, del poble treballador català, no ha de comportar necessàriament una actitud passiva o descreguda. Cal passar a l'ofensiva. L'Esquerra independentista i la unitat popular han de ser més que mai agents actius en la reivindicació de la plena sobirania i de la independència dels Països Catalans, ja que aquesta actitud és l'única que pot possibilitar el desborament de les classes dominants i

situar la confrontació en els seus justos termes: classes dominants i Estat espanyol, enfront de les classes populars i la voluntat popular.

L'Esquerra independentista ha de treballar explicant a les classes populars catalanes la situació actual i explicitar els límits i les renúncies del full de ruta del pacte CiU-ERC, sense eufemismes i amb total transparència, denunciant les vies que puguin conduir a un nou pacte amb l'Estat que no estigui orientat a la ruptura i a la independència. Només atiant la confrontació entre la voluntat popular i el projecte de les classes dominants (l'Estat espanyol), i desenvolupant aliances en l'àmbit internacional serà possible l'accés a la plena sobirania.

// Lluny de triumfalismes regionalistes i il·lusos, el marc de desenvolupament del conflicte nacional català no és el de l'ofensiva final de l'independentisme a l'assalt de la llibertat. Mirant el país en el seu conjunt, podem tenir una visió no només més completa sinó també més ajustada. Veient l'ofensiva recentralitzadora que fa estralls en la política institucional a València i a Palma (o a Saragossa), no només comprendrem millor el quadre de conjunt sinó que trobarem claus per entendre el que passa al Principat.

La tònica general no és l'ofensiva alliberadora de l'independentisme sinó l'ofensiva recentralitzadora de l'Estat. Així s'expliquen les dures polítiques anticatalanistes provinents del govern de Madrid i les de les seves sucursals als governs de València i de Palma. Però també és així com s'explica el procés sobiranista al Principat.

El fet diferencial el trobem en l'hegemonia del nacionalisme al Principat. Un nacionalisme instrumental i regional, si es vol, però nacionalisme en definitiva. Mentre al País Valencià i a les Illes la defensa dels drets nacionals és patrimoni de certs sectors populars, al Principat les elits polítiques (que no les econòmiques) lligades a CiU i ERC han mogut peça. Per què?

L'estiu passat la Generalitat de Catalunya va rebre la visita dels «homes de negre» de Madrid i va poder veure a curta distància la voluntat del govern central de convertir la crisi financera en un pretext

per a la recuperació de poder i competències, és a dir, per a la recentralització. A diferència de les elits polítiques de València i Palma, fortament vinculades al poder central mitjançant el Partit Popular, el partit del poder al Principat té com a font bàsica de poder i promoció política les institucions autonòmiques. Aquesta amenaça plovia sobre el mullat de la ruïna financera de la Generalitat i unes polítiques socials fortament impopulars que posaven en perill l'hegemonia social de CiU. Si a això hi afegim la forta mobilització i indignació generada pel procés estatutari, el fracàs de la proposta de pacte fiscal i la manca d'inversió en infraestructures, el manteniment de les polítiques clàssiques del pujolisme equivalia a un suïcidi. És aquí on certs sectors de CiU, que encara mantenen el partit sota control (l'anomenat «pinyol») fan el gir estratègic; s'afegeixen a la convocatòria de l'ANC i posen al seu servei la força del partit i la dels seus mitjans afins (CCRTV i el Grup Godó, bàsicament, però també El Periódico de Catalunya) que, per la sorpresa de tothom, adopten un posicionament fortament autodeterminista. Partint d'aquí, el «pinyol» manté l'estratègia traçada, però va veient com la patronal principatina (Foment del Treball, Cercle d'Economia) expressa el seu rebuig obert a qualsevol plantejament rupturista i la seva voluntat de reconduir tot plegat cap al pacte fiscal i d'infraestructures. Conseqüentment, els mitjans de comunicació de

VOLEM INDEPENDÈNCIA PER CANVIAR-HO TOT

la burgesia rebaixen l'entusiasme, sobretot a l'hora de veure que el vot reforça ERC i la CUP a les eleccions autonòmiques. I per acabar-ho d'adobar, Josep Antoni Duran i Lleida es dedica a recordar que l'esperit botifler del partit es manté ferm i vigilant. CiU serà incapaç de tirar endavant l'estratègia de desobediència necessària per desenvolupar un procés d'autodeterminació, i fins i tot és molt possible que sigui incapaç de convocar una simple consulta.

Fins aquí les diferències. Però no hem de permetre que els arbres ens impedeixin veure el bosc. Les energies del moviment popular podrien, amb l'ofensiva espanyolista, acabar sent llenya pel reforçament de l'autonomisme. I això és tan vàlid pel Principat com pel País Valencià i les Illes.

Al llibret publicat per Endavant sota el títol «Poder popular contra la UE i els es-

tats capitalistes» el gener del 2012, ja alertàvem sobre aquest perill: «CiU és utilitzat per una majoria que inclou molts treballadors i treballadores, com el "vot útil" catalanista davant l'opressió nacional. Això li dóna una base sòlida per a les seves polítiques antiobreres i converteix el desig popular d'alliberament nacional en moneda de canvi per a defensar els interessos econòmics de la burgesia principatina». I alertàvem, també, sobre el fet que «l'espoli fiscal no és "el problema" sinó una expressió particular del problema real, que és un problema de poder polític.»

La temptació de donar a CiU i ERC, al Principat, un xec en blanc per gestionar el conflicte, té el seu correlat al País Valencià i a les Illes en la temptació de donar barra lliure a l'esquerra reformista i el catalanisme moderat a canvi de desplaçar el PP del poder.

Per tot plegat:

-Al Principat, aquest replegament es concreta en l'acceptació del lideratge del govern de la Generalitat en el marc del procés sobiranista i, de passada, l'acceptació de la cortina de fum que s'ha estès sobre les retallades en nom de l'espoli fiscal. Quan Artur Mas, per voluntat pròpia o forçat per les circumstàncies, desvià el tren del procés sobiranista cap a solucions intermitges (pacte fiscal i per les infraestructures, remodelació de les formes de submissió a Espanya) una quantitat enorme d'energies populars hauran estat malversades i la

frustració pot generar un refluix de conseqüències nefastes. L'independentisme popular se sentiria utilitzat com a arma llencívola contra l'Estat o, fins i tot, en certs sectors, donaria per bo el mal menor

-Al País Valencià i a les Illes, la reacció defensiva pot consistir en el reforçament de la legitimitat d'opcions reformistes adreçades a desbancar el PP del poder i constituir governs inspirats en la fórmula dels tripartits liderats pel PSOE, la qual ja ha estat assajada al Principat i a les Illes.

Aquest replegament es mostraria com la solució «pragmàtica» davant l'ofensiva recentralitzadora de l'Estat, però té dos problemes:

-L'abast real d'aquesta estratègia és pobríssim. Només pot servir, en el millor dels casos, per aturar el cop i tornar als «bons vells temps», els quals ni són tan vells ni, sobretot, van ser mai bons.

-El preu, a canvi d'aquesta «restauració» (versió, en clau de conflicte nacional, de la restauració socialdemòcrata de l'«estat del benestar») és, com en el cas de la lluita contra les retallades, el malbaratament d'una acumulació de forces llaurada lentament, però tenaç des dels anys 90, gràcies, justament, al fet de mantenir-se sempre lluny i alerta contra qualsevol procés de fagocitació del moviment popular per part de l'esquerra reformista o el nacionalisme burgès.

Per tant, aquesta no és la solució, i tampoc és pragmàtica.

És la garantia de no prendre mai l'ofensiva per assolir un marc mínimament just de drets polítics i socials. Convertir la proposta revolucionària de l'esquerra independentista i els moviments anticapitalistes en un apèndix més o menys radicalitzat dels projectes reformistes, sota l'excusa dels cants de sirena del sobiranisme principatí, o l'urgència de trencar l'hegemonia del PP al País Valencià i les Illes, pot tenir un preu molt alt a canvi d'uns guanys menyspreables. Aquest preu es pot concretar en:

-El sacrifici d'un projecte veritablement nacional que posa la classe treballadora dels Països Catalans com a únic subjecte polític revolucionari amb l'excusa de les «diferents velocitats». Aquesta excusa és recurrent en el liquidacionisme principatí, que veu la independència del Principat a l'abast en un curt termini i, per causa d'aquest error d'apreciació, veu el conjunt de la nació com un pes mort que frena la possibilitat que una part de la nació s'alliberi del jou espanyol. De la mateixa manera, pot ser l'excusa per a la vertebració d'una «tercera via» valenciana o illenca adreçada a recuperar uns mínims de dignitat nacional en relació a la llengua i aturar el procés de recentralització.

-L'assumpció de la inevitabilitat del marc de la UE, referencial tant per totes les formes de regionalisme com per l'esquerra reformista, justament en un moment en què amplis sectors de la classe

treballadora comencen a comprendre la falsedat del miratge de la UE com a via de progrés i benestar social.

-L'acceptació de la política institucional com a única via per a una política «seriosa», sacrificant així el capital acumulat en la participació de l'independentisme en les lluites populars al marge de les institucions des de la meitat dels anys 90.

El context generat per l'ofensiva recentralitzadora és justament un context molt favorable per una proposta independentista com a projecte de la classe treballadora. L'objectiu de la campanya que porta com a lema «Independència per canviar-ho tot» és justament la intervenció en un conflicte nacional fortament tensionat per l'ofensiva recentralitzadora i el procés sobiranista al Principat. És, per tant, més que una campanya. Ha de ser l'aposta estratègica de:

-L'esquerra independentista, que fins ara no ha expressat prou alt i prou clar quin és el seu projecte en fenòmens com el procés sobiranista al Principat.

-Els sectors de l'esquerra anticapitalista que comprenen que la qüestió nacional no és un tema sectorial sinó la concreció de la qüestió del poder polític i l'estructura de l'estat; és a dir, la palanca principal per a l'enderrocament de l'estructura institucional derivada dels pactes de la Transició.

-Els sectors del sobiranisme o del nacionalisme cansats

o preocupats per les renúncies i les traïcions d'aquells partits d'ordre que busquen en la defensa més o menys decidida dels drets nacionals un instrument per no sortir de la foto i mantenir el vot captiu (i estèril) de les classes populars.

El procés sobiranista al Principat demostrarà, més aviat que tard, la incapacitat del nacionalisme burgès de mossegar la mà que l'alimenta. El posicionament dels poders econòmics i financers —que, com ja va descriure Lenin, són la mateixa cosa des que l'imperialisme és imperialisme i la globalització és globalització— en contra de l'autodeterminació i a favor del pacte fiscal i per les infraestructures, és una sentència de mort pel procés. Si Mas accepta aquesta realitat podrà reinventar-se com a líder de la burgesia principatina. Si no, serà substituït per algú que compregui el seu paper. La tesi clàssica de la indestriabilitat del conflicte nacional i social, que pot haver aparegut fins ara com una abstracció per a amplis sectors de la població, es convertirà en una veritat molt concreta. I el mite del patriotisme burgès, viu només al Principat, mort i enterrat si és que mai va existir a la resta del país, passarà a millor vida. Aquest fet ha estat sempre evident per a nosaltres però mai fins ara havia tingut tantes possibilitats de ser socialitzat àmpliament. Que en un context així l'Esquerra independentista es mantingui en silenci o redueixi la seva in-

tervenció a les compareixences dels diputats de la CUP al Parlament de Catalunya és un luxe excessiu i un greu error. La campanya «Independència per a canviar-ho tot», impulsada per la plataforma «La independència del poble» pretén constituir-se en moviment social al voltant d'aquestes tesis i de la necessitat que la resposta a la recentralització pertanyi únicament i exclusiva al poble. Que les lluites desplegades per les classes populars arreu del país en defensa dels drets nacionals i socials, de la llengua i de la cultura, no siguin reciclades en nom de la filosofia del «que tot canviï si volem que no canviï res». Que el protagonisme del poble al carrer, cada cop més accentuat d'ençà de la crisi econòmica i política que estem vivint, no tingui únicament un caire defensiu o sectorial. Que prengui l'ofensiva per enderrocar la monarquia constitucional i la UE, condició sine qua non per a qualsevol projecte alliberador.

En la recentralització i la lluita per l'autodeterminació, ha desaparegut el camí del mig, és a dir, el de l'autonomia com a via per a l'ampliació de l'autogovern. Això coincideix exactament amb el diagnòstic que des de sempre ha fet l'Esquerra independentista dels pactes de la Transició i també dels processos estatutaris de fa uns anys. Si, com diria Salvador Espriu, «tenim la raó contra bords i lladres», per què hauríem de romandre en silenci?

DEBATS//
PROBLEMES DE L'ESQUERRA

L'ESQUERRA INDEPENDENTISTA I LES INSTITUCIONS DE L'ESTAT

Oportunitats i riscos de la lluita institucional

// L'Esquerra Independentista i les institucions de l'Estat. Oportunitats i riscos de la lluita institucional

D'ençà de l'entrada de la CUP al Parlament de la Comunitat Autònoma de Catalunya, la necessitat d'abordar en profunditat el perquè i el caràcter de la lluita de l'Esquerra Independentista en les institucions de l'Estat ha adquirit una nova centralitat i una certa urgència entre els reptes del nostre moviment. Si bé la nostra presència durant la darrera dècada als ajuntaments ja convertia en necessària una reflexió política de fons sobre el sentit de la nostra intervenció a les institucions de l'Estat, l'entrada a les institucions autonòmiques ha aguditzat aquesta necessitat i ha evidenciat algunes de les nostres mancances.

En primer lloc, cal dir que la presència de la CUP, tant al Parlament autonòmic com en un nombre encara reduït d'ajuntaments, es pot expli-

car per diversos factors d'índole ben diversa (estructurals, conjunturals, objectius i subjectius), però ens interessa remarcar-ne un de manera especial. Tant els tres parlamentaris com les desenes de regidors de què actualment disposa la CUP són fruit d'una aposta de moviment, dels diversos components polítics i socials de l'Esquerra Independentista, que ha estat útil per agregar entorn del nostre projecte polític a determinats sectors dels moviments populars, sectors en lluita o espais polítics i socials de l'esquerra anticapitalista que tradicionalment havien mantingut una mesurada ambigüitat respecte als objectius estratègics de l'Esquerra Independentista.

En aquest sentit, quan hi ha hagut un treball des de la base, quan la lluita institucional s'ha entès com un instrument més en el camí de la construcció d'un projecte revolucionari i quan ha existit

un treball en clau de moviment, els resultats obtinguts de la CUP -no només electoralment- han estat positius tant a nivell autonòmic com municipal. Per tant, cal tenir en compte fins ara que la potencialitat de la lluita institucional ens ha permès: 1) agregar sectors socials i polítics prou diversos a l'entorn del nostre projecte revolucionari, 2) dotar de major protagonisme, sobretot mediàtic, a diverses lluites i reivindicacions populars, 3) introduir en el debat polític general alguns elements importants de la nostra proposta revolucionària: des del subjecte col·lectiu dels Països Catalans fins a la il·legitimitat del deute, i 4) disposar d'un element propagandístic de primer ordre.

Al costat de tot aquest seguit de nous passos realitzats a través de la lluita institucional, la nostra intervenció en aquest àmbit també ha fet aflorar tot un seguit de defi-

ciències, de mancances polítiques que, en alguns casos, han semblat qüestionar alguns dels elements centrals del projecte polític de l'Esquerra Independentista i del projecte socialment revolucionari i nacionalment emancipador que estem intentant construir. Entre aquestes, podríem destacar l'assumpció d'una certa inèrcia regional principatina en l'acció política, un cert gregarisme discursiu respecte al suposat consens sobiranista, una certa justificació de l'activitat parlamentària com a objectiu en si mateix o bé la incapacitat de dibuixar de manera clara una proposta de confrontació antagonista a l'establishment polític i a les classes dominants, tant en el terreny social com especialment en el nacional.

Tot sembla indicar que l'agudització del procés de despossessió i d'espoli social, d'ofensiva espanyolista, de recentralització i negació nacional i de descomposició de l'arquitectura institucional sorgida de la Transició -que afectarà en els anys vinents al conjunt dels Països Catalans- conduirà a una major presència de la CUP a les diverses institucions de l'Estat. Davant aquesta perspectiva, dels reptes i riscos a venir i les mancances detectades fins al moment en la nostra pràctica a les institucions, esdevé més que necessari que ens plantejem: 1) quin caràcter ha de seguir la nostra intervenció a les institucions de l'Estat, ja siguin autonòmiques, municipals, comarcals,

etc., i 2) quin lloc ha d'ocupar la lluita institucional en el si d'un projecte i una pràctica revolucionària amb uns eixos clarament definits que, no hauríem d'oblidar, algun dia pretenem fer realitat: la independència nacional dels Països Catalans i una societat fonamentada en la democràcia social i econòmica i en les pràctiques i valors feministes.

Les institucions de l'Estat, la lluita institucional i els nostres horitzons revolucionaris

Qualsevol forma d'Estat té un fonament classista i actua com a instrument que reproduïx un determinat ordre social i econòmic de dominació. L'actual forma d'Estat existent arreu, tot i les seves notables diferències, continua tenint com a tasca prioritària mantenir les condicions socials, polítiques i institucionals més favorables perquè el capital es reproduïxi. La retòrica i les construccions discursives que presenten l'Estat i les seves institucions com a garanties del bé comú, de l'interès general o com a forma política de la societat civil, només fan que emascarar a través de la ideologia una realitat social plena de conflictes, fractures i antagonismes. Tot i que, especialment en les darreres quatre dècades, els Estats-nació territorials han patit modificacions profundes pel protagonisme creixent d'institucions suprestatals en l'àmbit econòmic, militar, financer i diplomàtic, l'Estat i les seves institucions continuen essent l'instrument central per exercir la

dominació sobre la majoria treballadora i els sectors populars. És a dir, el que fa l'Estat fonamentalment a través de tot el seu entramat, que abraça des dels elements de coerció fins als de persuasió, és organitzar la dominació política que garanteix la desigualtat generada per l'exploatació capitalista.

Per tant, a pesar que puguem considerar que molt sovint l'Estat presenta un funcionament complex i una certa autonomia respecte als interessos del capital -especialment quan aquella capa especialitzada, com ara els polítics o l'alta burocràcia que es dedica a la gestió del govern i les institucions, adquireix un enorme protagonisme, tal com succeeix avui en dia-, la forma d'Estat continua mostrant l'intent de les classes dominants per unificar orgànicament la societat, aturar els conflictes i la fractura social i institucionalitzar, domesticar i privatitzar l'acció política. Si existeix l'Estat com a forma de dominació és perquè existeix la desigualtat produïda per l'exploatació que requereix un instrumental per a ser mantinguda. Aquesta és una perspectiva que qualsevol moviment socialment i nacionalment revolucionari no pot perdre mai de vista. A més, la negació de la forma d'Estat com a instrument de dominació és un element central històric de tots els grans corrents emancipadors de les classes treballadores i subalternes al llarg dels segles, també molt especialment dels diversos

marxismes tot i que les experiències del segle XX hagin pogut enterbolir aquest aspecte.

D'aquesta manera, quan decidim intervenir políticament a les institucions de l'Estat, quan decidim qüestionar el poder de les classes dominants en el seu terreny de joc, hem de tenir ben present el següent: 1) les institucions de l'Estat i la dinàmica d'institucionalització de la política està sempre qüestionada i afectada pel conflicte que existeix en la societat, 2) en conseqüència, una política autònoma de les classes treballadores i populars amb un clar projecte revolucionari pot fer trontollar les institucions de dominació política dels poderosos, 3) aquest desafiament és possible sempre i quan tinguem clar que la lluita institucional sempre l'haurèm de realitzar dins les regles i el camp dels que ens dominen, i sempre i quan si-guem conscients que és no-

més una petita peça d'un projecte revolucionari que s'ha de desenvolupar en contra i al marge de la institucionalització de la política. És a dir, que ha de ser part d'un projecte revolucionari que tingui com a principal objectiu aconseguir desbordar l'Estat i la seva proposta d'institucionalització.

Aquí és quan entra en joc l'altre element imprescindible a l'hora de plantejar el caràcter i el sentit de la lluita institucional, que no és altre que el lloc que aquesta ha d'ocupar en el nostre projecte global revolucionari. L'Esquerra Independentista té uns objectius estratègics definits a mitjà termini, entre altres, el de la constitució del subjecte polític de la Unitat Popular, i té uns objectius estratègics, uns horitzons revolucionaris, a més llarg termini: la construcció nacional dels Països Catalans, l'eliminació de l'explo-tació capitalista, la cons-titució d'un poder popular, la

fonamentació de la societat en uns valors feministes, etc. Aquests objectius revolucionaris els hem d'inserir en un determinat context, en una determinada realitat, per poder traçar quin tipus d'acció política, quins camins són els millors per fer-los efectius i fer-los avançar.

Avui en dia podem dir que hi ha una part important de la societat dels Països Catalans que s'ha convertit i s'està convertint en damnificada de les retallades, de la privatització de drets socials i civils i de l'empobriment generat per un capitalisme que s'està recomponent i que busca noves vies d'acumulació. Tenim al mateix temps, uns propietaris del capital, una burgesia diversa i amb tensions, uns gestors d'aquesta burgesia i uns sectors importants que continuen gaudint de la lògica del sistema i que, de moment no han estat expulsats d'aquest. La resposta que les classes dominants po-

sen en pràctica per sortir de la crisi del deute i del capitalisme europeu és ofensiva: augment de la desposseïció, exclusió d'una part cada vegada més important de la població, reducció de costos exclusivament sobre el factor treball i depredació del patrimoni col·lectiu. Aquesta via ofensiva té un caràcter absolutament ofensiu però no és de ritme totalment accelerat. No ha aconseguit encara imposar-se a la velocitat de creuer que les classes dominants desitjarien. Si fem un símil amb l'estratègia militar, reprement la reflexió gramsciana formulada també en una fase de greus turbulències pel capitalisme en la crisi d'entreguerres del segle passat, ens trobem amb una situació de guerra de posicions, amb tot un seguit de trinxeres i fortins entre l'ofensiva del capital, de la patronal i de l'Estat i tots aquells sectors socials i polítics que en surten clarament perjudicats i que són condemnats a l'expulsió.

Aquest fet significa que el conjunt de les classes treballadores i populars tenim tot un seguit d'espais d'autonomia, d'autoorganització, d'autoprotecció, tot d'espais de construcció d'una identitat, d'uns valors, d'una cultura alternativa a la de les classes dominants que són com tot un seguit de trinxeres. Aquestes trinxeres, a hores d'ara, no permeten derrotar a l'enemic ni tampoc desafiar-lo, però permeten desgastar-lo en alguns aspectes i frenar els seus objectius en alguns al-

tres. Per tant, des d'aquestes trinxeres tenim tot un seguit d'armes que podem utilitzar per avançar en la perspectiva d'una transformació social radical i d'obstaculització dels plans de les classes dominants autòctones i foranes. Una de les armes que podem utilitzar des d'aquestes trinxeres -construïdes al marge de la institucionalització, de l'Estat i del consens de la societat civil- és la lluita institucional. Si tenim present aquesta qüestió, que és des dels marges de les institucions, des dels marges de l'Estat que els sectors populars tenen la possibilitat real de generar política, de desbordar els límits del poder, la lluita institucional s'ha d'entendre com a una arma que necessàriament s'ha de bastir des dels nostres espais d'autoorganització. Al mateix temps, s'ha d'entendre necessàriament que l'utilitzem perquè l'Esquerra Independentista té la responsabilitat d'atacar les classes dominants des de tots els racons possibles i, si és possible, com estem fent, també a l'interior de les seves pròpies línies de defensa, que no són altres que les institucions. Si entenem la lluita institucional d'aquesta manera, hi ha tot un seguit de perills propis de la institucionalització i domesticació dels moviments revolucionaris que aconseguirem evitar. En primer lloc, deixarem de banda l'immediatisme que imposa la política institucional perquè sabem que aquesta lluita per nosaltres sobretot és instrumental i té una transcendència relativa. I en segon lloc, deixarem de

concebre la lluita institucional com un objectiu en si mateix, com un objectiu finalista.

La lluita institucional en la perspectiva de la transformació social radical

Si donem per bo que la lluita institucional no és un objectiu en si mateix, si entenem que sense trencament de les institucions de la legalitat no podem construir un veritable poder popular, per a què ha de servir de manera prioritària la lluita institucional?

Podem assenyalar tot un seguit de possibles respostes. En primer lloc, per posar dics, per intentar apaivagar els efectes més funestos del procés de desposseïció i d'espoli social que estan patint els treballadors i treballadores i sectors populars arreu dels Països Catalans. En segon, per fer trontollar, deslegitimar i evidenciar el caràcter i les deficiències de les institucions de l'Estat, sorgides del pacte de la Transició. En tercer, per reforçar l'autoorganització, per aconseguir que la nostra intervenció institucional serveixi per retornar el poder a la societat i alimentar l'autoorganització. Sobre aquest darrer aspecte, la lluita institucional hauria de fer de palanca no només per agregar diversos sectors socials i polítics en la construcció del nostre projecte revolucionari, sinó, sobretot, per revertir recursos de tot tipus en la construcció d'estructures de poder popular dinàmiques, d'espais de lluita, i d'estructures de poder popular que poden ser més estables i perdurables a llarg termini, com ara projec-

tes autònoms de la lògica del mercat. En quart lloc, per projectar al conjunt dels Països Catalans que l'Esquerra Independentista i el projecte de la Unitat Popular té la capacitat de convertir-se en un veritable problema per als interessos de les classes dominants i en una veritable solució per al conjunt de les classes treballadores i populars. Aquesta darrera virtualitat només la podrem aconseguir si no perdem mai de vista el caràcter bàsicament instrumental de la lluita a les institucions i si som capaços d'evitar els sinuosos camins de la integració i la cooptació, activats permanentment en tota la seva complexitat per les classes dominants. A parer nostre, la presa de decisions en mans dels diversos components de l'EI i dels moviments populars -a la manera de vasos comunicants- sobre tot allò relatiu a la lluita institucional és la millor garantia per evitar aquests riscos.

Per acabar, hem de tenir clar que cal una acció política combinada en tots els fronts però amb una preeminència de la confrontació social real, sense les mediacions de la representativitat institucional, que faci confluïr les lluites per la independència nacional amb les lluites per la democràcia social i econòmica, és a dir, que basteixi un model de societat sense explotació de cap tipus. L'immediatisme, l'espectacularitat i el sobredimensionament que genera l'acció política institucional ens pot posar obstacles a l'hora de veure el

camí que tenim a davant nostre per construir una mobilització col·lectiva i un subjecte polític que pugui desafiar l'explotació capitalista, una alternativa de construcció d'un poder popular i uns horitzons socialment i nacionalment revolucionaris. Aquest l'hauré de traçar des d'una perspectiva de llarga durada.

APORTACIONS AL DEBAT SOBRE EL PROCÉS CONSTITUENT

// El Procés Constituent ja és una realitat. Organitza actes sovint massius arreu del Principat de Catalunya, aglutina suports (en el moment d'escriure l'article supera ja les 40.000 adhesions), i sobretot genera expectatives entre amplis sectors de la societat catalana. Malgrat que a l'apartat de "Impulsors" de la seva pàgina web només apareixen Teresa Forcades i Arcadi Oliveres, és obvi que hi ha un col·lectiu de persones més ampli que participa de la seva dinamització. Però què és el Procés Constituent? Més important encara: què vol ser? Cap a on va?

A partir del que han dit i fet alguns dels seus protagonistes des de la seva presentació en horari de prime time televisiu al programa Àgora de TV3, i sense ànims d'exhaustivitat, volem aportar des d'aquestes pàgines algunes idees sobre allò que sembla ser (en acte i en po-

tència) aquest Procés Constituent, idees que puguin ajudar a interpretar-lo millor aquest procés i aportar idees per al debat i per a l'acció.

Unencontre plural de personalitats i de sensibilitats

Procés Constituent ha estat des del principi una crida de la monja benedictina i doctora en salut pública Teresa Forcades i del president de Justícia i Pau i doctor en ciències econòmiques Arcadi Oliveres. Però malgrat que no hagi transcendit a l'opinió publicada, és públic i notori que ha recollit també suports individuals i col·lectius de diferents sensibilitats de l'esquerra i del moviment popular. D'entre elles cal destacar significativament la participació en diferents àmbits de reflexió, debat i decisió política lligats a Procés Constituent com els advocats Jaume Asens o Joan Tamayo, el professor de dret

constitucional Gerardo Pisarello, activistes i investigadors com Esther Vivas i Josep Maria Antentas, l'historiador i sindicalista Xavier Domènech, el jutge Santiago Vidal, activistes del moviment feminista com Sandra Ezkerra i sindicalistes com Josep Bel. També hi han donat suport gent com Santiago Vidal, Vicenç Navarro, Pep Riera, Josep Pàmies o Marta Sibina. En definitiva, una àmplia varietat de personalitats i de visions sobre l'agenda política dels moviments socials al Principat de Catalunya que comporta unes certes dificultats a l'hora de sintetitzar una definició política concreta pel Procés Constituent en el moment actual.

Però per sobre d'aquestes dificultats, el Procés Constituent ha reeixit en el camp comunicatiu i en la seva capacitat de convocatòria. Al mateix moment que Forcades i Oliveres feien arribar la seva proposta a través de les pantalles de televisió a les llars catalanes (des del mateix Telenotícies de TV3 van convertir en notícia que al cap d'una estona ells dos serien entrevistats i proposarien crear una nova plataforma electoral), s'engegava una web de recollida d'adhesions. Al moment d'escriure aquest article la web registra més de 40.000 signatures individuals de suport al procés. I més enllà d'això, milers de persones s'han congregat als seus actes de presentació. Places plenes i locals a vessar per escoltar la proposta llençada per la

monja benedictina i el president de Justícia i Pau.

El secret de la gran capacitat d'atracció d'aquesta proposta és una conjugació de diversos elements. Per una banda hi ha el factor mediàtic, que òbviament li ha donat molta volada i els permet arribar directament i sense intermediaris a totes les llars; tot va començar amb l'entrevista al Singulars però l'empenta mediàtica no s'ha aturat i el Procés Constituent ha continuat difonent la seva proposta per platós de televisió, estudis de ràdio i pàgines de diaris. Però també hi ha altres aspectes que expliquen l'èxit de resposta per part de centenars i centenars de persones que s'apropen als actes que el procés convoca, entre els quals cal destacar: creixent desencant de la població amb els partits del sistema; dificultats, encara, de l'esquerra anticapitalista i independentista de fer arribar el seu discurs a les classes populars i, sobre-

tot, de presentar-se com una proposta creïble; dificultat de connexió entre les generacions més joves que impulsen les lluites populars contra el sistema i les generacions més veteranes que s'han desencantat dels partits del sistema, les quals en canvi sí que s'han sentit interpel·lades per la proposta del duet.

Però tot i la massiva acollida que han tingut les presentacions del procés, a molts municipis, el pas d'un primer acte reeixit a una assemblea posterior i a la fixació d'un nucli local està sent molt més complicat. Així que el Procés Constituent es troba en una fase clau de consolidació organitzativa que no serà gens fàcil perquè requereix, per una banda, el compromís militant de molta gent en nuclis locals i, per una altra banda, i encara més complicat, la concreció de les propostes genèriques i la resolució de moltes ambigüitats no resoltes durant els primers mesos de

vida del procés.

Procés... per constituir què?

I aquí és on sorgeix una altra pregunta clau: què és el que cal constituir? I possiblement ens trobem davant d'una resposta múltiple i a voltes contradictòria. Perquè no és clar que tothom que està impulsant aquest procés tingui en ment el mateix objectiu. Si bé una de les cares més visibles ha recalcat que el que volen és presentar-se a les eleccions, en les diverses presentacions s'han sentit altres propostes, ja que alguna gent que hi participa al que aspira és a crear un moviment de base que treballi per la transformació del sistema, però no considera que això hagi de passar, necessàriament, per presentar-se a les eleccions. En d'altres paraules, sembla que hi ha dues tendències força marcades dins del Procés Constituent: la que apunta a que aquest ha d'esdevenir una proposta per a les properes

eleccions, i la que creu que la realitat del Procés Constituent hauria de poder consolidar-se com a moviment sociopolític aglutinador de l'espai de ruptura.

En aquest context prenen importància tant els continguts concrets com les aliances sociopolítiques sobre les que treballa o projecta treballar el Procés Constituent.

Els darrers mesos hi ha diverses persones que asseguren que ens trobem davant d'una possible segona transició. I això pot ser molt perillós i l'esquerra independentista i anticapitalista. És a dir, que ens podem trobar en un procés en què s'intenti resoldre de nou el doble conflicte social i nacional que viu el nostre país amb una transició que incorpori part dels sectors més combatius en el procés de resolució per tal d'avortar, precisament, que aquests sectors impulsin el trencament necessari amb el sistema capitalista i l'Estat espanyol.

Els passos que seguirà el Procés Constituent són incerts en aquest context. Hi ha alguns indicis que fan malpensar amplis sectors de l'esquerra independentista i anticapitalista i que apuntem des d'aquestes pàgines no en to acusador sinó, ben al contrari, com a reflexió que entenem necessària per la necessària clarificació sobre la proposta i el paper que vol jugar Procés Constituent.

En primer lloc, el fet que aquest moviment tingui tots els micròfons dels mitjans de comunicació oberts fa pensar a moltes que el poder no el veu com una amenaça real, especialment quan, per contra, formacions com la CUP-AE, amb tres diputats al Parlament de Catalunya, tenen moltes més dificultats per explicar-se a través dels mitjans. I ja no parlem de moltes lluites populars que, quan no són silenciades, són criminalitzades.

En segon lloc, el paper de ICV i

d'EUiA (totes dues hereves del PSUC, una de les grans eines de la primera transició per neutralitzar els moviments més combatius) i el fet que s'hi hagin mostrat tant receptives i que hagin enviat militants a participar del procés fa témer que pugui esdevenir una eina per rentar la cara a l'esquerra del sistema, que encara té la credibilitat sota mínims després d'haver participat del Govern de la Generalitat de Catalunya que va iniciar les retallades i que va comandar la repressió als moviments i lluites populars.

En aquesta mateixa línia, el fet que entre els principals impulsors hi hagi algunes persones que tenen un paper ambigu entre els moviments socials i estructures organitzatives de l'esquerra del sistema genera dubtes sobre la sinceritat de fer una cosa nova. Més aviat podria fer penar que podria haver-hi sectors interessats en què l'esquerra del sistema pugui cooptar sectors de l'an-

ticapitalisme via Procés Constituent.

Potser la prova del cotó que hauria d'afrontar el Procés Constituent seria un agreujament de la conflictivitat política i social lligat a l'aprofundiment de la crisi. Les situacions de conflicte i d'enfrontament al carrer entre les institucions i poder popular ofereixen oportunitats per deixar en fora de joc els sectors encarregats de mediar amb el sistema, paper que sovint han exercit alguns dels impulsors del Procés Constituent. En tenim un exemple amb l'intent de bloqueig del Parlament de Catalunya el 2010, quan algunes persones que ara participen d'aquest procés van mediar per tal desmuntar el bloqueig al migdia. I també en tenim un altre exemple amb la vaga general de març de 2012, els enfrontaments entre alguns manifestants i la policia, i les posteriors declaracions de Justícia i Pau que creiem que val la pena reproduir aquí: "volem expressar la nostra rotunda condemna de totes les múltiples accions de violència i coaccions contra les persones, danys a propietats públiques i privades i desordres provocats, al marge i aprofitant-se de les mobilitzacions sindicals vinculades a la vaga general. Aquestes conductes, en part planificades prèviament, no tenen cap mena de justificació moral ni legal, malgrat que pretenguin denunciar les injustícies socials existents. En realitat, no ajuden a resoldre cap problema, ni aporten cap benefici social, sinó que

vulneren drets individuals i causen greus perjudicis col·lectius. La violència només engendra violència. Per això expressem també la nostra solidaritat amb totes les persones innocents lesionades o perjudicades, entre elles molts treballadors públics (com ara policies o personal de protecció civil) i altres persones sense cap relació amb els fets, i també amb totes les institucions i empreses directament afectades durant els esdeveniments".

És el Procés Constituent un projecte electoral?

Una de les qüestions que han esquivat els promotors del procés constituent ha estat respondre clarament qui ha de formar part d'aquesta unitat de les esquerres que han defensat i com s'hauria de vehicular aquesta proposta unitària. Si bé d'entrada l'Arcadi Oliveres va explicitar que la seva proposta de plataforma electoral vol incloure des de l'esquerra del PSC i ERC, passant per ICV-EUiA fins a la CUP, i també els moviments socials, ni la Teresa Forcades ni altres persones que s'hi han implicat han volgut ser tant concrets. Però com més va, més hauran de concretar qui volen com a company de viatge, i això comportarà, inevitablement, que alguns sectors quedin directament exclosos de la proposta. ¿Algú considera que pot ser assumible per l'esquerra independentista la possibilitat d'articular un front electoral amb agents que formen part del sistema, encara que estiguin situats a

l'esquerra de l'hemicicle parlamentari?

Qui impulsa aquest procés, doncs, haurà de resoldre el dilema que té al davant: passar a articular-se amb les files de les organitzacions i moviments que volen destruir l'actual sistema econòmic i polític per bastir-ne un de nou que estigui realment al servei de les necessitats humanes; o unir-se a l'esquerra del sistema per mirar d'arrabassar-li el govern de la Generalitat a Convergència i intentar donar una cara amable al capitalisme. Aquesta és l'elecció de fons de qui es planteja una intervenció en el pla polític i electoral.

Conscients de l'actual escenari electoral al Principat de Catalunya i de la significació que té l'aparició de la CUP en el panorama parlamentari regional, ICV i EUiA varen reaccionar ràpidament als plantejaments fets per alguns portaveus del Procés. Només havien passat deu dies de la presentació pública (havia estat el 10 d'abril) de la proposta que feien Teresa Forcades i Arcadi Oliveres de creació d'un Procés Constituent, com a moviment per la creació d'una "candidatura popular i unitària" a les properes eleccions al Parlament de Catalunya i en aquest lapse tant curt de temps, tant ICV com EUiA van incorporar al seu discurs la proposta llançada des del plató del programa "Singulars", de TV3: "Construir un front de forces d'esquerres i de moviments de caràcter alternatiu capaç de protagonitzar un canvi de rè-

gim i un procés constituent". Les paraules no són ni de la Teresa Forcades ni de l'Arcadi Oliveres, sinó de Joan Herrera, co-coordinador nacional d'ICV, i les va dir en el marc de l'Assemblea Nacional de l'organització. Des de la mateixa estrada, Joan Josep Nuet, coordinador general d'EUiA, reivindicava que "cal avançar en un Nou Espai de l'Esquerra Catalana on abordem un veritable Procés Constituent per a fer canvis polítics, socials, econòmics i culturals de soca-rel". En aquell context també va pujar a l'escenari Arcadi Oliveres, que va dir als dirigents i militants d'ICV: "Vosaltres i nosaltres som el mateix, doncs hem estat companys en totes les lluites".

Més enllà de si ICV i EUiA practiquen noves fórmules d'opunitisme polític aprofitant-se del Procés Constituent, o si realment tenen una estratègia de fons orientada a una conciliació amb l'esquerra antisistèmica, és el Procés Constituent qui té la clau del seu propi futur i qui, tard o d'hora, haurà de clarificar la seva proposta: vol constituir-se o no com un projecte orientat a la lluita electoral? I en el cas que sigui així: passarà la seva estratègia o no per aliances amb l'esquerra del sistema?

La premsa, mala consellera

L'esquerra independentista i la resta de moviments populars amb qui hem teixit aliances i lluites els darrers anys no podem girar-nos d'esquena al Procés Constituent i fer veure que no existeix. Però

un cop constatades algunes mancances i alguns perills potencials de la proposta, tampoc sembla la millor opció abocar-se obertament als braços del Procés Constituent si abans no hi ha hagut una reflexió de fons sobre quins són els seus objectius polítics de fons. La premsa no ajuda a actuar, tot i que els dubtes no ens poden mantenir inactius.

Però l'esquerra independentista ha pogut avançar i fer passes importantíssimes els darrers vint anys perquè no ha decidit canvis estratègics claus de manera precipitada. Hem sentit molts cants de sirena, hem viscut des de la barrera processos aparentment engrescadors que, d'haver-nos-hi llançat, ens haurien impedit bastir una alternativa al marge antisistema que ha cristal·litzat en milers de militants, casals, diverses organitzacions sòlides, un centenar de regidors, tres diputats al Parlament principatí, aliances amb els sectors més combatius i una creixent legitimitat per als moviments populars. Aquest moviment que hem bastit ha de seguir creixent i no es pot veure engolida pel vertigen davant les bones xifres d'assistents que està congregant el Procés Constituent als seus actes.

Tot i això, hi ha moltes persones que s'estan sumant al procés que creuen que pot ser realment una eina per acabar amb el capitalisme i les injustícies que arrossega. Per tant, no es pot bandejar directament els sectors que hi estan participant. Possiblement, el millor que

pot fer l'esquerra independentista davant del Procés Constituent és un seguiment proper de les passes que segueix; engegar un debat intern a l'esquerra independentista per decidir com posicionar-se i compartir-lo amb els moviments i lluites amb qui treballem; reforçar les nostres lluites en tots els fronts; explicar als actes públics del procés quines són les nostres propostes; treballar amb la gent que participa del procés i que considera que ha de sumar-se als moviments populars que volen combatre el sistema capitalista, i, mentrestant, mantenir les nostres estructures organitzatives al marge d'aquest procés mentre no decideixi definitivament qui camí agafa.

Alhora, treballar encara amb més força i decisió per construir espais de participació popular el més oberts possibles, espais que defugim la voluntat de capitalització orgànica i que alhora responguin al doble objectiu de debatre i decidir sobre els camins i les lluites a emprendre o a reforçar. Aquests espais, aquesta línia de treball, han de ser una de les principals eines per seguir reforçant la unitat popular i les seves organitzacions, i sobretot, el projecte de ruptura que aquestes defensen.

PAÏSOS CATALANS

Un camp de blat ens il·lumina el groc
i darrera l'aiguat vindrà el vermell;
aquí que no ens plau fer del negre groc,
a poc a poc el fruit tira a vermell.

La llibertat sovint amaga el groc
i quatre mots encenen el vermell;
d'un arc emana el dia i sobre groc
arrela el vespre el seu molí vermell.

I passen sol i lluna a la bandera
i cada planta té un estel vermell,
que de tots els colors és el vermell

el que damunt el groc de la bandera
vola més lluny! Vermell! Vermell! Vermell!
La meva terra du un barret vermell!

Joan Brossa, «Qui diu foc, diu flama», 1978.